

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

Capvt II.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15591

versus sedem apostolicam, in Galliarum regno suscitatis. Tunc scilicet in Germania vigeat schisma illud quod Investiturarum prohibitio excitarat, de quo superius locuti sumus.

XI. Piget referre famosam illam Bonifacij VIII. & Philippi IV. Francorum Regis concertationem: quæ adeo exarsit, ut Pontificis Regisque dissidio, etsi nullo cum sede apostolica factò divortio, sit dehonesta. Sed si quis penitus mali causas introspicere velit, inde labem illam profectam sentiet, quòd Summus Pontifex majestatem Regis & Regni imminuere vellet, & ecclesiasticæ jurisdictionis ultra quàm par esset pomœria proferre. Cessatum est ab hac divisione, cura & studio Summorum Pontificum, qui constitutionibus illis, quæ juribus regni vim quandam inferebant, ita derogarunt, ut restitutione utrinque facta, res eo loco positæ essent, quo erant ante Bonifacij præjudicatam sententiam.

XII. Itaque non abs re mihi præfatus esse videor, iis hominibus cumulatissimas laudes deberi à probis cordatisque viris, & pacis ecclesiasticæ amantibus, qui in id unum omnem laborem suum & diligentiam impendunt, ut fines utriusque jurisdictionis ecclesiasticæ & regis ex mutua utriusque possessione constituent. Enimuero quia uno ictu & latu petitur Libertatum Gallicanarum, & consilium ejus qui duo illa volumina, quæ Libertates illas complectuntur, summo studio & indefesso labore collegit, necesse est ut in rem ipsam descendamus, & fundamenta quibus moles Libertatis Ecclesiæ Gallicanæ innititur, diligentissimè perscrutemur, simulque in illud inquireamus, an iis Libertatibus apostolicæ sedis reverentia labefacteretur, an potiùs foveatur. Quo peracto, tum demum aliquot capita expendemus, quorum usus est in foro quotidianus, & testimoniis à Collectore nostro assertus. Vnde planum unicuique fiet, an consilio promovendi schismatis, an verò avertendi dissidij, tot sudores huic collectioni ab auctore suo impensè fuerint.

CAPVT II.

Synopsis.

- I. Divisio operis in tres partes.
 II. Primum Libertatum Ecclesiæ Gallicanæ fundamentum, suprema sedis apostolicæ auctoritas, ejusque communitio.
 III. Necessitas communionis breviter attingitur, ad refellendam impostoris calumniam.
 IV. Origo communionis & unitatis in Ecclesiâ Romana, ex Cypriano, & Optato, quorum genuinus sensus expenditur.

V. Quos secuti Hieronymus & Gelasius.
 VI. Hanc communionem ut necessariam Galli retinuerunt, ex Ireneo, & Avito.

VII. Duplici vinculo astricti; tum quia Summus Pontifex est Caput Vniversalis Ecclesiæ, ex Concilio Aquileiensi & Chalcedonensi; tum quia Patriarcha Occidentis.

I. **T**RIA sunt potissimum quæ in istis Dissertationibus demonstranda mihi proposui. Primum est, Ecclesiæ Gallicanæ Libertatem eo præcipuè fundamento niti, ut supremam apostolicæ sedis auctoritatem & profiteatur & omnibus officiis colat. Alterum, auctoritatis illius usum à Pontificibus apud nos ita semper temperatum fuisse, ut & de summa Pontificis auctoritate nihil decesserit, & jura Regni Ecclesiæque Gallicanæ vim suam obtinuerint, in id semper adnitentibus Regibus, ut in disciplina ecclesiastica & sacris Coronæ Regiæ juribus conservandis paria facerent. Postea verò, quæ adhuc generalius paulò & παρρησιας fuerint asserta, adeo vera esse docebimus, ut Ecclesiæ Gallicanæ deinceps suggillandæ nullus omnino relinquatur locus.

II. Hostes Ecclesiæ, & Gallici Imperij æmuli, atque etiam quamplurimi homines minimè mali, sed in usu rerum parum versati, & antiquitatis ecclesiasticæ imperiti, nomen ipsum Libertatum Ecclesiæ Gallicanæ detestantur, quasi apertam ab Ecclesiâ Romana defectionem, blasphemie proximam, inducat. Hi ex equo & Romanæ Ecclesiæ injuriosi sunt, ac si Libertatem omnem averfata, despotica quadam vel potius tyrannica potestate jura omnia infringeret, & Ecclesiæ Gallicanæ pudorem onerant, quasi Libertatis cujusdam retinens esse non possit, & simul pietate debita matrem suam prosequi. Itaque ut omnibus fiat satis, liquidò & secundum sententiam meam omniumque Gallorum assero, præcipuum primùmque libertatis ecclesiasticæ fundamentum apud nos hoc esse, ut principatus apostolicæ sedis suum locum semper obtineat. Etenim cum Ecclesiâ Gallicana inter præcipua & illustriora Ecclesiæ Vniversalis membra censeatur, totius verò corporis Caput in Ecclesiâ Romana sit constitutum, fieri non potest ut verè Ecclesiæ Libertatibus fruatur, nisi Capitis hujus communioni inserta sit. Retineri autem communitio illa non potest, nisi officii illis Caput excolatur quæ principatui apostolicæ sedis nemo sanus unquam negaverit. Docendum itaque est, Gallos ab ipsis Ecclesiæ primordiis usque ad nostram ætatem & communionis ec-

clesiastica originem in Cathedra Petri constituisse, & supremam Ecclesie auctoritatem huic sedi collatam semper coluisse, juxta varios illos gradus quibus eam pro bono publice discipline, temporis ratione habita, Pontifices Romani explicare consueverunt.

III. Prima illa hujus capituli pars, que communionis cum Romana Ecclesia necessitatem attingit, posset à me hoc loco prætermitti, nisi famosus ille Libellus, qui huic scriptioni ansam præbet, hoc nomine Gallia Magistratus in crimen adduceret, quasi de hac intervertenda vel conservanda communione parum solliciti essent. Quamvis itaque articulus iste tam copiosa lucubratione à viro clarissimo sit explicatus ut mea opera non indigeat, ne tamen aliqua suspicio supersit posse aliquem à Magistratum numero ad communionem illam dissolvendam, ut minùs sibi perspectam, præmiis invitari, (quod tentatum fuisse, per summam impudentiam, & calumniam, Impositor suadere nititur) pauca verba hac de re faciam, eoque libentiùs, quòd inde gradus struitur ad explicandam asserendamque Ecclesie Romanæ per Gallias auctoritatem.

IV. Sanè communi omnium Ecclesiarum consensu fuisse receptum ut ad Cathedram Petri, tanquam in descriptione circulari lineæ ad centrum, respicerent, non solùm nos docuit Leo Primus, sed etiam omnes Africani Patres: quorum testimonio hæc quidem in causa satius est uti quàm ceterorum; quippe qui nullius gratiæ aut adulationis apud ipsos hæreticos hæc in re suspecti sint, cum Libertatis Ecclesie Africanæ semper acerrimos vindices se præstiterint. Cyprianus itaque docet, Ecclesiam Romanam esse Petri Cathedram, & Ecclesiam principalem, unde Vnitas Sacerdotalis exorta est. Optatus verò Milevitanus Episcopus sacrilegi schismatis à Donatistis in Africa conflati scelestam divisionem inde damnare & evertere conatur, quòd ab Ecclesia Romana discessissent, ubi est origo & radix Vnitatis. *Igitur negare non potes scire te, in Urbe Roma Petro primo episcopalem cathedram esse collatam, in qua sederit omnium Apostolorum caput Petrus, unde & Cephus appellatus est: In qua una cathedra unitas ab omnibus servaretur, ne ceteri Apostoli singulas sibi quisque defenderent; ut jam schismaticus & peccator esset qui contra singularem cathedram, alteram collocaret.* Hunc autem verborum Cypriani & Optati germanum sensum esse existimo, licet aliorum à plerisque torqueantur; Nempe, cum Ecclesia (quæ in-

star corporis, nexu quodam mystico, Christo ut Capiti cohæret) nihil aliud sit quàm plebs ab Episcopo collecta, unum tantum episcopatum unamque Cathedram in illo corpore constitui oportere. Cujus Cathedre dignitas summâ Christi liberalitate Ecclesie collata est iis verbis quibus Petro administrandarum clavium & pascendi gregis curam demandavit. Porro Petrum solum à Christo interpellatum, ut Vnitas Ecclesie demonstraretur, & Petro dignitas illa tribueretur qua totius Ecclesie representaret figurata generalitate personam, ut cum Augustino loquar, atque hoc pacto & hac verborum formula de industria ad eum finem à Christo concepta unus episcopatus instrueretur, cujus quidem pars à singulis Episcopis in solidum possideretur, ita tamen ut ejus fons & origo ab uno inciperet, à Principe videlicet Apostolorum Petro, atque adeo nulli liceret, neque ipsis etiam Apostolis, episcopatum tenere alienum à communione & consortio Vnitatis, quæ viget in Cathedra Petri.

V. Quapropter eleganter veritatis ille assertor Hieronymus ita efformatum fuisse corpus Ecclesie docuit, ut Capite constituto schismatis tolleretur occasio, ejusque Capitis rationem in Cathedra Petri collocatam; ex quo proinde sequatur, eum qui alienus sit ab Ecclesie Romanæ communionem, à compage totius corporis avulsam, in peregrinitatem quandam redigi. Quam sententiam exemplo suo testatus est, cum per varias factiones Oriente discepto, Antiochena Ecclesia trium Patriarcharum schismate vexaretur: *Ego, inquit ille, nullum primum nisi Christum sequens, Beatitudini tue, id est, Cathedre Petri, communionem consocior. Super illam Petram Ecclesiam edificatam scio. Quicumque extra hanc domum agnum comederit, profanus est. Si quis in Arca Noë non fuerit, peribit regnante diluvio.* Iuxta Cypriani, Optati, & Hieronymi sensum, Gelasius Ecclesie Romanæ principatum arcessit ab Vnitate Ecclesie, quam Christus sermone ad Petrum directo instituit. Etenim in Tractatu adversus Græcos ait invictio Patrum Nicenæ Synodi judicio vetustissimū Romanæ sedis honorè fuisse judicatum. Vt pote qui Domini recordabantur sententiã, *Tu es Petrus, &c.* & rursus, *Ecce ego rogavi &c.* & illud, *Pasce oves meas.* Quare igitur ad Petrum tam frequens Domini sermo dirigitur? Numquidnam reliqui sancti & beati Apostoli non erant simili virtute succincti? Quis hoc audeat affirmare? Sed ut capite constituto, schismatis tolleretur occasio, & una monstraretur compago corporis Christi, quæ ad unum caput gloriosissima dilectionis

Vide Galatium de Via Mart.

Hieronymus l. 11 contra Iovin.

Idem Hieronymus ep. ad Damasium.

Cyprian. epist. 51.

Optatus l. 1. contra Parmen.

Gelasius l. in Tract. adversus Græc. editio à R. P. Sirmo.

societate concurreret, & una esse Ecclesia cui fideliter crederetur, unaque domus unius Domini & unius redemptoris, in qua de uno pane & de uno calice nutriveretur.

VI. Commune hoc officium communionis cum Ecclesia Romana, cui impendendo cum ceteris provinciis Gallia astringitur, cognoverat ante omnes vetustissimus ille Lugdunensium antistes Irenæus, qui unus scripsit quod omnes sentiebant: Ad Romanam Ecclesiam, inquit, propter potentioris principatitatem necesse est omnem convenire Ecclesiam.

Irenæus l. 3. c. 1.

Propter potentioris principatitatem necesse est omnem convenire Ecclesiam. quasi diceret, juxta sinceriores illorum verborum interpretationem, eam esse vim Vnitatis, quæ principium & originem à Petri sede trahit, ut cum ea sentiendi necessitatem ceteris imponat. Propagatam in sequentes ætates apud Gallos hujus veritatis apertam professionem docet Avitus Episcopus Viennensis: qui ad Hormisdam cum sollicitius scriberet ut à Græcorum calliditate sibi caveret, qui concordiam verbis pollicentes, dolo fortasse agebant, ait: Quia securus, non dicam de Viennensi, sed de totius Gallie devotione polliceor omnes super statu fidei vestram captare sententiam; orate, ut sic nos perditorum professio fucata non fallat, sicut ab Vnitatis quam regitis veritas comperta non separatur.

Avitus ep. 87. ad Hormisdam anno 517.

Epist. Conc. Aquil. ad Gratianum: Totius orbis Romanæ Ecclesiam arguit illam sacrilegiam. A possessorem fidem ne turbare si fuerit, abstrahenda sunt Clementia vestra, inde cum in omnes veneranda Communionis jura dimanant. (Quidam legant, Communionis.) Epist. Synodica Concil. Chalced. ad Leonem: Et quod in K. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

VII. Sanè duplici nomine ad retinendam cum Ecclesia Romana communionem Galli obligantur, quia in Romana sede tum Vniversalis Ecclesie Caput, tum Occidentalis Ecclesie Patriarchatum suspiciunt. Constat enim illos, æquè ac Concilium Aquileiense, (cui præerat Ambrosius) Totius orbis Romanæ Caput Romanam Ecclesiam agnoscere, unde in omnes veneranda communionis jura dimanant. Adeo ut à Concilij Chalcedonensis societate alienos se esse putarent, nisi juxta sexcentorum illorum Patrum sententiam, non solum singularum Ecclesiarum, sed etiam Vniversalis Ecclesie Caput Romanum Pontificem profiterentur.

CAPVT III.

Synopsis.

- I. De Patriarchatu Occidentis agitur, ut auctoritas Romana Ecclesia per Gallias sincerius expendatur.
- II. Ecclesiarum divisio per provincias ad exemplum Imperij, ab Apostolis. Probatur à Petro & à variis locis Pauli; ubi de Creta.
- III. De Asia, cujus etiam mentio apud Ioannem, de Achaia, & Macedonia.
- IV. Huc allusit Tertullianum.
- V. Origo trium præcipuarum Metropoleon, Romana, Alexandrina, Antiochena. Earum Sacerdotes, Archiepiscopi, Exarchi, & Patriarche tandem dilhi.

De Patriarchis Indæorum in Oriente. Emendata lex Codicis Justiniani. Jllis deletis, Patriarcharum nomen cessit Archiepiscopis Christianorum.

VI. Canonis sexti Niceni interpretationes breviter recensentur.

VII. De jure Patriarchico trium Episcoporum hic agi probatur, præter aliorum argumenta, ex Hieronymo, Innocentio, & Theodoro.

VIII. Esi ceterorum quoque Metropolitanum jura hoc canone firmenur. Ex collatione canonis secundi Const. cum Nicano colligitur hic etiam agi de Diocæsibus Asiatica, Pontica, & Thracica. Earum mentio sub Constantino.

IX. Explicatus insignis Socratis locus de Diocæsibus & de Patriarchis. Diocæson limites non violandos sancitum canone secunda Synodi, Lege Theodosij certi Episcopi designati ad communionis consortium. Emendata & illustrata lex 3. Cod. Theodof. de fide catholica. De jure danda communionis per Thraciam.

X. Error Socratis, qui Nestario Episcopo Constantinopolitano hoc tributum putat. Et Sozomeni, qui urbe regia coreret. Jus illi collatum indefinitè, ad exemplum Romani Pontificis. Altera Socratis hallucinatio, qui sententiam canonis secunda Synodi & Theodosij miscet. Patriarcha apud Socratem iudem cum Episcopis deletis à Theodosio ad fidei consortium.

XI. Asiatica Diocæsis ecclesiastica ex undecim provinciis, quarum una est Asia Proconsularis. Eius Metropolis, & totius Asiæ, Ephesus. Pontica Diocæses fines. Vicarij sedes, Cæsarea in Cappadocia. Unde dignitas Episcopo qui Pontica præerat. De Thracia & ejus Exarcho. Explicatus confessus Concilij Chalcedonensis. Thracia sub Episcopo Constantinopolitano. Dna reliqua Diocæses in ejus ditionem transferunt decreto Concilij Chalcedonensis.

XII. Obijciunt non agi de Patriarchico jure in canone Niceno, ex jure ordinationum, quod Episcopo Alexandrino competit per Ægyptum; quale Romano Pontifici non competeat, nisi in Metropoli Romana. Fines antiqui Metropoleos Romana.

NON aliena erit à proposito nostro de Patriarchatu Occidentis accuratior disceptatio; imò verò prorsus necessaria, si Ecclesie Gallicanæ cum Romano Pontifice communionis vinculum perfectè cognoscere, ejusque quam per Gallias & ceteras Occidentis provincias exercuit auctoritatis fines perspectos habere velimus. Non possum in eorum sententiam ire qui recens Græculorum schismaticorum commentum esse putant tributionem illam omnium Diocæseon quæ Occidentem Romano Pontifici veluti Patriarchatum limitibus suis circumscriptum assignat. Fa-teor equidem id à Zonara & Balsamone observatum in commentariis quos ad sextum canonem Concilij Niceni ediderunt. Sed non ideo veterum menti hanc commentationem adversari censendum est, quod Græcis sit approbata. Quia verò dignitas Romanæ sedis augetur ex hac tractatione, quæ alioqui densis tenebris est obseptata, lucem

Zonaras: xxiij. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.